

Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	26.0000420
Zaaknummer	Z26000079
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	29 januari 2026
Datum besluitvormende raadsvergadering	12 februari 2026
Van afdeling	Rekenkamer Medemblik-Opmeer
Onderwerp	Rekenkameronderzoek jeugdhulp in zes Westfrieze gemeenten

Samenvatting

De rekenkamer Medemblik-Opmeer heeft onderzoek gedaan naar jeugdhulp. Dit onderzoek is in samenwerking gegaan met in totaal zes Westfrieze gemeenten. De rekenkamer stelt nu een aantal aanbevelingen voor aan de gemeenteraad van Opmeer.

Inleiding

Naar aanleiding van landelijke zorgen over de uitvoering van de jeugdwet en vragen van raadsleden hebben drie rekenkamers uit de regio Westfriesland een onderzoek uitgevoerd. Het betreffen de rekenkamers van gemeente Hoorn, Medemblik Opmeer en de SED-gemeenten (Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland). Met dit onderzoek is nagegaan welke resultaten de lokale teams behalen met hun jeugdhulpverlening. Dit hebben zij gedaan aan de hand van de volgende vragen: krijgen kinderen en gezinnen tijdig en passend hulp? Worden de kosten beheerst? En verloopt de hulpverlening volgens de regels en het beleid?

Met het onderzoek is nagegaan hoe de gemeentelijke lokale teams inwoners met vragen of problemen helpen en eventueel doorverwijzen naar specialistische hulpaanbieders. Uit het onderzoek komt naar voren dat er weliswaar een regionaal beleidskader is maar dat gemeenten het desondanks ieder op

Raadsvoorstel

hun eigen manier doen. De centrale regionale aanbeveling is dat gemeenten werk maken van de uitvoering van hun gemeenschappelijke beleid.

Specifiek voor Opmeer geldt dat de organisatie van de eerstelijnsjeugdhulp positief afsteekt tegen de manier waarop het in de andere gemeenten is georganiseerd. Sterk aan de Opmeerse praktijk is dat hele proces van intake tot aan beschikking bij één organisatieonderdeel is belegd, waarbij de hulpvrager in principe van intake tot aan eventuele beschikking door dezelfde consulent wordt geholpen/begeleid. Het heeft als voordeel dat een hulpvrager tijdens het proces niet steeds met andere hulpverleners te maken heeft. Ook zijn de wachttijden voor een intakegesprek in Opmeer kort. Aandachtspunt is de reikwijdte en de afbakening van de hulp die het wijkteam biedt. Het wijkteam verleent ook hulp bij ernstiger vragen zoals vragen of trauma's of gedragsproblemen. De hulpverlening heeft daarmee soms het karakter van een behandeling of specialistische (tweedelijns) hulp. De inhoud van de hulp is ook afhankelijk van de specifieke consulenten die het wijkteam nu in dienst heeft. Van een duidelijke afbakening tussen eerstelijns- en tweedelijnszorg is daarmee geen sprake. Het is onduidelijk waar het wijkteam nu precies verantwoordelijkheid voor neemt, of er tijdig wordt doorverwezen als problemen aanhouden en hoe de kwaliteit van de hulp/behandeling wordt geborgd. Een tweede belangrijk aandachtspunt betreft de doorverwijzingen via huisartsen. In de huidige praktijk wordt na een doorverwijzing door een huisarts, vrijwel automatisch een beschikking afgegeven. Dat gebeurt regelmatig ook zonder dat er een perspectiefplan is opgesteld. Dit betekent dat de gemeente beschikking afgeeft op trajecten waar achteraf niet van kan worden vastgesteld of de inzet doelmatig en doeltreffend is geweest.

Voorgesteld besluit

1. het college opdracht te geven om onderstaande aanbevelingen die betrekking hebben op regionaal niveau uit te voeren:
 - a) laat regionale afspraken doorwerken in lokaal beleid. Zorg ervoor dat de lokale verordening en de beleidsregels worden afgestemd op de regionale afspraken;
 - b) onderzoek op regionaal niveau hoe de kosten van jeugdzorg beter geraamd kunnen worden;
 - c) onderzoek op regionaal niveau hoe de wachttijden voor een intakegesprek voor hulpvragers kunnen worden teruggebracht;
 - d) versterk de verbinding tussen huisartsen en de lokale teams;
 - e) zorg ervoor dat bij meervoudige problematiek vanuit het lokale team altijd een regisseur betrokken is bij het gezin die door een specialistische zorgaanbieder kan worden benaderd als er actie nodig is om achterliggende problemen aan te pakken. Dit is weliswaar staand beleid, in de praktijk lukt het lokale teams echter niet altijd de regierol goed te spelen;
 - f) monitor het zorgaanbod: voor sommigen vormen van specialistische hulp zijn er te lange wachttijden;
2. het college opdracht te geven om onderstaande aanbevelingen die specifiek voor Opmeer zijn uit te voeren:
 - a) maak duidelijk wat de eerstelijnszorg van het wijkteam precies inhoudt. Definieer wat de basisdienstverlening is, en maak die minder afhankelijk van de expertise van een individuele consulent die *nu* in dienst is. Zorg voor continuïteit van deze basisdienstverlening;
 - b) maak duidelijk hoe de grens loopt tussen de eerstelijnszorg en de specialistische hulp. Maak duidelijk waar de gemeente precies verantwoordelijkheid voor neemt en hoe de kwaliteit van de hulpverlening wordt geborgd;

Raadsvoorstel

- c) hernieuw het contact en de afstemming met de huisartsen. Zet het periodieke casus overstijgende overleg voort zoals dat er voorheen was;
- d) maak duidelijk hoe grip wordt behouden op de doelmatigheid van specialistische zorg die na doorverwijzing door een huisarts wordt geboden. Zorg ervoor dat beschikkingen die betrekking hebben op meervoudige of complexe problematiek zijn onderbouwd met een perspectiefplan;
- e) in regionaal verband is een beleidskader opgesteld. Zorg ervoor dat dat de lokale verordening en de beleidsregels daarop worden afgestemd. Overweeg om met de andere gemeente te komen tot dezelfde lokale beleidsregels en verordening;
- f) maak expliciet wat wordt verstaan onder een integrale intake/hulpverlening en werk dit uit tot op het niveau van functieomschrijvingen van jeugdhulpverleners.

Argumenten

Het beeld dat de rekenkamer over de uitvoering van de jeugdhulp in Opmeer schetst zijn op hoofdlijnen gunstig. De hulp is toegankelijk en is bij het wijkteam goed belegd. Er zijn tegelijkertijd enkele zaken die aandacht verdienen:

- Het moet duidelijker worden wat de eerstelijns hulp van het wijkteam precies inhoudt. Definieer wat de basisdienstverlening is, en maak die minder afhankelijk van de expertise van een individuele consulent die *nu* in dienst is. Zorg voor continuïteit van deze basisdienstverlening;
- Het moet duidelijker worden hoe de grens loopt tussen de eerstelijns hulp en de specialistische hulp. Maak duidelijk waar de gemeente precies verantwoordelijkheid voor neemt en hoe de kwaliteit van de hulpverlening wordt geborgd;
- hernieuw het contact en de afstemming met de huisartsen. Zet het periodieke casus overstijgende overleg voort zoals dat er voorheen was;
- maak duidelijk hoe grip wordt behouden op de doelmatigheid van specialistische zorg die na doorverwijzing door een huisarts wordt geboden. Zorg ervoor dat beschikkingen die betrekking hebben op meervoudige of complexe problematiek zijn onderbouwd met een perspectiefplan;
- in regionaal verband is een beleidskader opgesteld. Zorg ervoor dat dat de lokale verordening en de beleidsregels daarop worden afgestemd. Overweeg om met de andere gemeente te komen tot dezelfde lokale beleidsregels en verordening;
- maak expliciet wat wordt verstaan onder een integrale intake/hulpverlening en werk dit uit tot op het niveau van functieomschrijvingen van jeugdhulpverleners.

Op regionaal niveau moet het college zich inzetten voor versterking van de regionale afstemming:

- laat regionale afspraken doorwerken in lokaal beleid. Zorg ervoor dat de lokale verordening en de beleidsregels worden afgestemd op de regionale afspraken;
- onderzoek op regionaal niveau hoe de kosten van jeugdzorg beter geraamd kunnen worden;
- onderzoek op regionaal niveau hoe de wachttijden voor een intakegesprek voor hulpvragers kunnen worden teruggebracht;
- versterk de verbinding tussen huisartsen en de lokale teams;
- zorg ervoor dat bij meervoudige problematiek vanuit het lokale team altijd een regisseur betrokken is bij het gezin die door een specialistische zorgaanbieder kan worden benaderd als er actie nodig is om achterliggende problemen aan te pakken. Dit is weliswaar staand beleid, in de praktijk lukt het lokale teams echter niet altijd de regierol goed te spelen;
- monitor het zorgaanbod: voor sommigen vormen van specialistische hulp zijn er te lange wachttijden;

Raadsvoorstel

Kanttekeningen

De kosten die met de implementatie van de genoemde aanbevelingen zijn gemoeid, zijn niet onderzocht.

Beoogd maatschappelijk effect

De aanbevelingen moeten leiden tot meer duidelijkheid over de inhoud van de jeugdhulp die de gemeente vanuit het wijkteam aan inwoners biedt. Het moet ook leiden tot een borging van de continuïteit van de hulp en een betere afstemming met huisartsen.

Tevens moeten de aanbevelingen leiden tot een betere afstemming tussen gemeenten. Een aantal knelpunten vraagt om een betere samenwerking of een gemeenschappelijke aanpak. Dat geldt met name voor de beheersing van kosten, betere uitvoering van de regie bij gezinnen met meervoudige of complexe problemen, betere afstemming met huisartsen en het terugdringen van wachtlijsten voor sommige vormen van specialistische jeugdhulp.

Wettelijk kader

De aanbevelingen passen in het wettelijk kader die de Jeugdwet stelt. Tevens sluit het aan bij het beroep dat landelijk door ministerie van VWS en VNG op gemeente wordt gedaan (Hervormingsagenda Jeugd).

Participatie

N.v.t.

Communicatie

Het onderzoek is op 16 december 2025 naar de gemeenteraad toegestuurd ter kennisname.

Financiën

De financiële gevolgen van de aanbevelingen zijn niet onderzocht.

Uitvoering

Nadat de raad besluit de aanbevelingen over te nemen, zal het college zorgdragen voor de uitvoering. Het college rapporteert jaarlijks over de stand van zaken via een raadsinformatiebrief.

Bijlagen

Rapport 'Jeugdhulp in zes Westfriese gemeenten' inclusief reactie College B&W Gemeente Opmeer.

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op artikel 185 van de Gemeentewet en de Gemeenschappelijke regeling rekenkamer Medemblik Opmeer,

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 29 januari 2026;

besluit:

1. het college opdracht te geven om onderstaande aanbevelingen die betrekking hebben op regionaal niveau uit te voeren:
 - a) laat regionale afspraken doorwerken in lokaal beleid. Zorg ervoor dat de lokale verordening en de beleidsregels worden afgestemd op de regionale afspraken;
 - b) onderzoek op regionaal niveau hoe de kosten van jeugdzorg beter geraamd kunnen worden;
 - c) onderzoek op regionaal niveau hoe de wachttijden voor een intakegesprek voor hulpvragers kunnen worden teruggebracht;
 - d) versterk de verbinding tussen huisartsen en de lokale teams;
 - e) zorg ervoor dat bij meervoudige problematiek vanuit het lokale team altijd een regisseur betrokken is bij het gezin die door een specialistische zorgaanbieder kan worden benaderd als er actie nodig is om achterliggende problemen aan te pakken. Dit is weliswaar staand beleid, in de praktijk lukt het lokale teams echter niet altijd de regierol goed te spelen;
 - f) monitor het zorgaanbod: voor sommigen vormen van specialistische hulp zijn er te lange wachttijden;
2. het college opdracht te geven om onderstaande aanbevelingen die specifiek voor Opmeer zijn uit te voeren:
 - a) maak duidelijk wat de eerstelijns hulp van het wijkteam precies inhoudt. Definieer wat de basisdienstverlening is, en maak die minder afhankelijk van de expertise van een individuele consulent die *nu* in dienst is. Zorg voor continuïteit van deze basisdienstverlening;
 - b) maak duidelijk hoe de grens loopt tussen de eerstelijns hulp en de specialistische hulp. Maak duidelijk waar de gemeente precies verantwoordelijkheid voor neemt en hoe de kwaliteit van de hulpverlening wordt geborgd;
 - c) hernieuw het contact en de afstemming met de huisartsen. Zet het periodieke casus overstijgende overleg voort zoals dat er voorheen was;
 - d) maak duidelijk hoe grip wordt behouden op de doelmatigheid van specialistische zorg die na doorverwijzing door een huisarts wordt geboden. Zorg ervoor dat beschikkingen die

betrekking hebben op meervoudige of complexe problematiek zijn onderbouwd met een perspectiefplan;

- e) in regionaal verband is een beleidskader opgesteld. Zorg ervoor dat dat de lokale verordening en de beleidsregels daarop worden afgestemd. **Ga met de zes andere Westfriese gemeenten in gesprek en onderzoek de mogelijkheden om samen te komen tot dezelfde lokale beleidsregels en verordening;**¹
- f) maak expliciet wat wordt verstaan onder een integrale intake/hulpverlening en werk dit uit tot op het niveau van functieomschrijvingen van jeugdhulpverleners.

Besloten in de raadsvergadering van 12 februari 2026.

L. Gijben
Griffier

H.M. Wiersema
Voorzitter

¹ Amendement A8.1 van de fracties van DSV, Gemeentebelangen, PvdA/GroenLinks en de LPO.